

APC

NOWINY CODZIENNE

NASZE ABC

Koncentracja złota

(K) Wieści, jakie nadchodzą z wielkich krajów kapitalistycznych, jak: Stany Zjednoczone i Anglia, brzmią obecnie coraz radośniejsze. Optymiści twierdzą, że wielki kryzys został już przezwyciężony, że nadchodzą nowe czasy dobrej koniunktury.

Wiadomości te trzeba traktować z dużą ostrożnością. Oczywiście, zarządzenia wprowadzone w życie pod wpływem straszącej katastrofy poprawiło niejedno w strukturze tych krajów, zwłaszcza Anglii. Jednakowoż istotnym i najważniejszym źródłem poprawy są czynniki, nie mające nic wspólnego z trwałą poprawą, które tak samo łatwo mogą zniknąć, jak w chwili obecnej się zjawiały.

Stany Zjednoczone i Anglia wobec dokonania dewaluacji, są to, jeśli wziąć porównanie z życia handlowego, jakgdyby kupcy, którzy już zbankrutowali. Toteż cieszą się większym zaufaniem od tych kupców, którym w niedługim czasie taka operacja, jak w walutę może zagrażać. Stąd wielki napływ kapitałów z Europy. Zapas złota w Stanach Zjednoczonych powiększył się w niedługim czasie o 3 miliardy dolarów. Ilość zagranicznych lokat krótkoterminowych w Anglii wzrosła według obliczeń znawców o 400 milionów funtów szterlingów. Obfitość i taniość pieniądza jest jednym z istotnych źródeł obecnej poprawy. Zwiększające się zbrojenia prowadzą również do ożywienia życia gospodarczego. A tymczasem, gdy w dwu tych krajach skupiają się coraz to większe zapasy złota, ilość złota musi się automatycznie kurczyć w innych krajach. W odpowiedzi na koncentrację złota muszą te kraje coraz bardziej zasklepiać się w ramach własnego gospodarstwa społecznego. Samowystarczalność może być jedyną odpowiedzią na nadmierną koncentrację złota.

Koncentracja ta prowadzi za sobą ograniczenia celne i dewizowe w krajach, nieposiadających złota i zmniejszającą siłę nabywczą ludności tych krajów, prowadzić musi do dalszego upadku handlu międzynarodowego. W ten sposób kraje wielko - kapitalistyczne podcinają złotą gałąź, na której opiera się ich bogactwo.

Panika w Moskwie

Obłożenie sklepów żywnościowych

PARYŻ, 12.12. (ATE). Dzienniki francuskie wskazują od kilku dni na trudności gospodarcze Sowietów. Według relacji głównych paryskich organów informacyjnych w Moskwie zauważyć się daje od dłuższego czasu psychoza gromadzenia zapasów, wywołana niepokojami pogłoskami o wprowadzeniu nowej waluty w So wietach.

Pisma paryskie w doniesieniach swych korespondentów mo-

skiewskich stwierdzają, że sklepy, mimo wzrastających cen na artykuły pierwszej potrzeby, są codziennie obłożone przez kupujących.

O projektach walutowych rządu sowieckiego krąży najróżniejsze pogłoski. Według jednego, reformy walutowej spodziewać się należy już w najbliższych dniach, według drugich — dopiero za kilka miesięcy.

Odczyt musiał być przerwany. Policja aresztowała sprawców.

Przeciwnik Hitlera w Szwajcarii wypłoszony gazem łzawiącym

ZURYCH, 12.12. (PAT). W czasie odczytu wydanego z Niemiec korespondenta bazylijskiej gazety „National - Zeitung”, Edwarda Behrensa doszło w sali teatru zuryjskiego do awantury. Członkowie różnych organizacji

szwajcarskich, sympatyzujących z ruchem narodowo - socjalistycznym pucili na salę gaz łzawiący.

Zarządzenie obejmuje należności z tytułu podatku lokalowego,

Walne zwycięstwo Mussoliniego Chaos i konsternacja w Lidze Narodów

GENEWA, 12.12. — Dziś rano przybył do Genewy premier Laval w towarzystwie min. Edena. Przed południem nie odbędzie się żadne narady oficjalne. Komitet 18-tu zbierze się dziś o godz. 4 po południu.

Korespondenci prasowi starali się uzyskać wywiad z premierem Lavalem, bądź z min. Edenem, jednak bezskutecznie. Obaj mężowie stanu odmówili jakiegokolwiek wyjaśnienia.

W Lidze Narodów daje się odczuwać ogólna konsternacja. Stanowisko Francji i Anglii zaskoczyło do tego stopnia tutejsze koła polityczne, że narazie nikt nie może przewidzieć, jaki obrót przyjmie sprawa likwidacji zażartego włosko - abisyńskiego. Jedno jest pewne, iż Włochom nie grozi już obustronne sankcje. Naogół panuje przekonanie, że i dotychczasowe sankcje wkrótce przestaną działać.

GENEWA, 12.12. — Korespondenci prasy amerykańskiej wysłali dziś do swych redakcyj depesze, w których przewidują kapitulację Ligi Narodów wobec żądań angielsko - francuskich. Depesze kończą się wnioskiem, iż będzie to miało doniosły wpływ na podważenie autorytetu Ligi.

LONDYN, 12.12. (ATE). Korespondent polityczny „Morning Post”, omawiając szanse realizacji i opracowanego w Paryżu planu zlikwidowania konfliktu włosko - abisyńskiego, podkreśla na podstawie informacji z londyńskich kół politycznych, że Abisynia plan ten odrzuci. Ewentualność ta była żywo dyskutowana w kuluarach parlamentu angielskiego, przyczem z wielu stron wyrażano przekonanie, że w tym wypadku rząd angielski nie mógłby kontynuować dotychczasowej polityki sankcyjnej wobec Włoch, nie mówiąc już o możliwościach jej zaostrożenia. Odpowiedzialność za rozstrzygnięcie kwestii konfliktu włosko - abisyńskiego społeczeństwu całkowicie na Lidze Narodów.

Według informacji z miarodajnych kół londyńskich rząd angielski nie zamierza w żadnym wypadku popierać koncepcji rozszerzenia sankcji. Stanowisko to

spowodowane zostało częściowo niekorzystną sytuacją floty angielskiej na morzu Śródziemnym, częściowo trudnościami praktycznego przeprowadzenia zakazu przywozu nafty i jej przetworów do Włoch.

„Morning Post” w zakończeniu swego artykułu dochodzi do wniosku, że w razie zaatakowania floty angielskiej przez włoskie siły zbrojne pomoc Francji okazać się może niedostateczna. Zdaniem dziennika, obawy te żywią również miarodajne koła angielskie.

GENEWA, 12.12. Koncepcja zwolania Komitetu Pięciu, brana pod uwagę początkowo przez pre-

Handel w sobotę do 9 wiecz. Kupcy polscy zwolują narady

Wczoraj ukazał się dekret p. Prezydenta przedłużający godzinę handlu w soboty i dni przedświąteczne do godz. 9 wieczorem.

Wśród drobnych kupców polskich przedłużenie godzin handlu w sobotę wywołało duże porusze-

Proces członków b. O.N.R. o należenie do tajnej organizacji

No wokandzie wydziału VIII karnego Sądu Okręgowego znajduje się dziś, szereg spraw o przynależność do rozwiązanej przez władze Obozu Narodowego Radykalnego i kolportaż nielegalnych „Sztafet”. W jednym z tych procesów zasiądzie 3-ch akademików

Na własną prośbę w więzieniu osiadł zabójca Łobodowski

PID dowiaduje się o niezwykle wypadku niefortunnym jeszcze przez nasze kroniki sądowe. Do Prokuratury stoł. Sądu Okręgowego wpłynęło przed tygodniem niezwykle oryginalne podanie skazanego w procesie karnym o zabójstwo, Aleksandra Woickiego. Jak wiadomo, Aleksander Woicki wiosną r. 1934, zastrzelił w domu w ogrodzie Saskim swą siostrzenicę, Marię Łobodowską, która zdradzała objawy nieuleczalnej choroby umysłowej.

Woicki tłumaczył się początkowo, iż przestępstwo popełnił, powodowany litością. Sąd jednakże nie uznał t. zw. sądstwa z litości i skazał Woickiego na zabójstwo w uniesieniu na 2 lata wię-

Nie będzie egzekucji podatkowych u bezrobotnych

Departament podatkowy Ministerstwa Skarbu rozesłał do wszystkich izb skarbowych okólnik do tyczący wstrzymania egzekucji za należności podatkowe u bezrobotnych.

Opierając się na art. 12 Dekretu Prezydenta R. P. z listopada r. b. w sprawie zmian w ściąganiu podatku lokalowego, Ministerstwo zaleca umarzanie należności podatku przypadającego do dnia 1 stycznia 1936 roku od właścicieli mieszkań jedno i dwuizbowych pozostających w stanie bezrobocia.

Zarządzenie obejmuje należności z tytułu podatku lokalowego,

Ks. Kochański uniewinniony Wyrok sądu łomżyńskiego uchylony

Głośną była swego czasu sprawa ks. prefekta Antoniego Kochańskiego z Tykocina w Łomżyńskim, którego Sąd Okręgowy w Łomży za nawoływanie do zbrodni szkolnej do zrzucenia opasek żałobnych po śmierci marsz. Piłsudskiego, skazał na pół roku więzienia.

Sprawa ks. Kochańskiego wywołała ogromne poruszenie w Łomżyńskim. W związku z nią odbyło się szereg demonstracji. W mieszkaniach rodziców dzieci, które zeznawały na niekorzyść księdza, powybijano szyby.

W dniu wczorajszym Sąd Apelacyjny, w składzie: Hermanowski i Kamieniobrodzki — rozpatrywał skargę apelacyjną wniesioną przez obronę ks. Kochańskiego. Po przemówieniu prokuratora, który w dalszym ciągu podtrzymał w całej rozciągłości oskarżenie, zabrał głos obrońca adw. Zbi gniew Stypulkowski.

— Była to sprawa przedziwna — mówił adw. Stypulkowski — jedyna sprawa karna księdza, który, nie będąc zasuspendowany przez władze duchowne, odpowiadał z więzienia. Następnie obroń-

ca zwrócił uwagę, że cały materiał dowodowy opiera się na zeznaniach 6 i 8-letnich dzieci, zeznania których, zgodnie z nauką, zwłaszcza w odniesieniu do swoich przełożonych, nie posiadają żadnej wartości dowodowej.

Po krótkiej naradzie Sąd Apelacyjny uchylił wyrok Sądu Okręgowego i ks. Kochańskiego uniewinnił. W krótkich motywach Sąd Apelacyjny stwierdził, że w postępowaniu ks. Kochańskiego nie ma cech przestępstwa, a okólnik Ministerstwa W. R. i O. P., na który powoływał się p. prokurator, nakazujący — jak wiadomo — noszenie opasek żałobnych zarówno ze względu na swoją formę, jak i treść nie może być uważane za prawne zarządzenie

Nadano koncesję na kolejkę linową

Wczorajszy „Dziennik Ustaw” zawiera treść koncesji na budowę i eksploatację kolejki linowej na Kasproy Wierch. Koncesja opiewa na lat 25. Rząd może wykupić przedsiębiorstwo po upływie lat 15.

Amnestia w Sejmie Dzień dzisiejszy nie zapowiada się ciekawie

Dzisiejsze posiedzenie Sejmu, które rozpocznie się o g. 10-ej rano, nie zapowiada się zbyt ciekawie. Na porządku dziennym są bowiem rządowe przedłożenia o kredytach dodatkowych za lata 1934-35 i 1935-36 oraz ratyfikacje kilku umów zagranicznych. Omawianie projektu umowy kompensacyjnej z Niemcami, który może wywołać żywszą rozprawę, odłożono do następnego posiedzenia.

Dziś znajduje się również na porządku dziennym pierwsze czytanie przedłożonego przez rząd projektu ustawy amnestyjnej. Dawniej przy pierwszych czytaniach ważniejszych ustaw, rozwinęła się często szeroka dyskusja. Obecny regulamin, dyskusji

nie dopuszcza, o ile nie zabiera głosu przedstawiciel rządu, co nie jest w tym wypadku przewidywane. Wobec tego projekt rządowy będzie odesłany do komisji, która ma się nim zająć natychmiast a we wtorek ma się już znaleźć na porządku dziennym plenarnego posiedzenia. Zarówno w komisji jak i na plenum omawiany on będzie niewątpliwie bardzo szeroko.

W kuluarach parlamentarnych mówią, że zarówno Sejm jak i Senat zamierzają wprowadzić do projektu zmiany. Przeprowadzają nawet, że zostaną zgłoszone wnioski rozszerzające ramy amnestji. Wątpliwe jest jednak, aby przy obecnym składzie obu izb wnioski takie uzyskały większość.

Dziś ogłoszenie wyroku w procesie o zajęcia wyborcze

BYDGOSZCZ, 12.12. W trzecim dniu procesu o zająciach w Wyrzysku zabrał głos wiceprokurator Galuba, który w półtoragodzinnym przemówieniu zobrazował przebieg wypadków w dniu wyborów do Sejmu, ustalił winę poszczególnych обвинionych i podkreślił pobudki polityczne, które stanowiły podłoże zaburzeń.

Główni sprawcy — według prokuratora — nie mieli odwagi ponieść odpowiedzialności za to, co zrobili. Uchylił się od reki sprawiedliwości. Stronnictwo Narodowe na terenie powiatu wyrzyskiego zmieniło się w organizację spiskową o celach przestępczych, przewidzianych w kodeksie karnym, wymierzona przeciw władzy i przeciw Państwu. Prześięstwo popelniono na granicy Państwa polskiego, na obszarze, na którym powinny być szczególne strzeżone interesy wszystkich Polaków, całego narodu i Państwa, bezpieczeństwo i porządek. W zakończeniu swego przemówienia prokurator domagał się surowego wymiaru kary.

Po przemówieniu prokuratora zabrał głos obrońcy. Ze zgłoszonych do trybunału 12 obrońców,

zjawili się 3, z których dwóch broniło małżonków Reinholdów, a jeden tylko bronił 40 oskarżonych.

Trybunał, po wysłuchaniu przemówień stron, postanowił ogłosić wyrok w piątek 13 b. m.

Lekki mróz Pochmurno

Napływ chłodnych mas powietrza północno - kontynentalnego powoduje nadal pogodę pochmurną z drobnymi gwałtownymi opadami śnieżnymi. Miejscami występowały przejaśnienia nieba. O godz. 14 termometr wskazywał 0 w Kaliszu, 1 stopień mrozu w Gdyni i Toruniu, 2 w Warszawie i Poznaniu, 3 w Wilnie, Łodzi, Krakowie, Kielecach, Pińsku, Grodnie, Katowicach i Zaleszczykach, 4 we Łwowie, Cieszyńcu i Łucku, 7 w Siankach oraz 8 w Zakopanem.

Dziś przeważnie pochmurno i mglisto, gwałtowniejsze możliwe drobny opad śnieżny (głównie na południu). Lekki mróz. Słabe wiatry ze wschodu.

Burza szaleje nad La Manche

LONDYN, 11.12. PAT. Wskutek szalejącej burzy nad kanałem La Manche, żegluga pomiędzy Douvrem i Folkestone została dzisiaj rano wstrzymana. W Boulogne od wczoraj oczekuje 200 pasażerów. Parowiec „Prince Leopold”, płynący z Ostendy, zmuszony był zatrzymać się w Douvres. Żegluga pomiędzy Dieppe a New Haren nie została przerwana. Samoloty z Croydon odleciały w kierunku Europy.

Zakup pomarańcz bezpośrednio u plantatorów

Związek Spółdzielni Spożywców zakupił ostatnio przez specjalnego delegata bezpośrednio u plantatorów hiszpańskich większą partię pomarańcz.

Pierwszy transport w ilości 40 wagonów pomarańcz przybył już do Gdyni i w dniach najbliższych znajdzie się w sprzedaży, a cena tych pomarańcz będzie wynosiła 1 zł. 25 gr. za 1 kg. w detalu.

Fabryka „Olkusz” zamknięta

SOSNOWIEC, 12.12. (tel. wł.). Zarząd fabryki „Olkusz” w Olkuszu, zapowiedział z dniem 15 b. m. zupełne unieruchomienie fabryki na przeciąg jednego miesiąca.

Adwokaci ukraińscy dopominali się o powołanie dr. Mosdorfa w charakterze świadka

Na początku posiedzenie Sądu Okręgowego w sprawie morderców min. Pierackiego, oskarżony Myhal prosi sąd o głos.

— Nawiązując do wczorajszego przemówienia pana prokuratora, w którym pan prokurator mówił o członkach O. U. N., którzy mienili swoje zapatrywania i swój stosunek do organizacji i dlatego złożyli zeznania, proszę Sąd o udzielenie mi głosu dla złożenia szeregu wyjaśnień. Ja swoich zapatrywań nie zmieniałem i tu idzi o mój honor.

Przewodniczący przerywa i oświadcza, że oskarżony będzie miał możność złożenia obszernych wyjaśnień i dlatego teraz mu głosu nie udzieli.

ZEZNANIA ŚW. BANKO

Jako pierwszy zeznaje św. Tadeusz Banko, komisarz P. P., zastępca naczelnika Urzędu Sledczego w Warszawie. Świadekowi zameldowano o tem, że w schronisku na ul. Wolskiej, jeden z mieszkańców, nazwiskiem Olszański, znikł, zostawiając teczkę. Na pytanie prokuratora Zeleńskiego, świadek wyjaśnia:

— W 1931 roku, od kwietnia do listopada, korzystałem z informacji niejakiego Jerzego Dudki, studenta ukraińskiego, przebywającego w Warszawie, syna profesora ukraińskiego z Kijowa. Kiedy przekonałem się, że jego informacje są nieścisłe, a nawet, że starał się zorganizować jakąś prowokację, Dudko został zwolniony. Wiedziałem, że przed pracą w policji w Warszawie, Dudko był konfidentem policji we Lwowie w Głębokiem. Z nami Dudko pracował pod pseudonimem „Wit”, jego organizacyjnego pseudonimu nie znam. Udzielał on nam szeregu informacji dotyczących studentów — Ukraińców, studiujących w Warszawie, jak: Czernyński, Długobolski i inni.

Adw. Hankiewicz: — Czy p. aspirant Uben mówił panu komisarzowi 24 czerwca 1934 roku, a więc w 9 dni po zabójstwie o tem, że ma szczególne informacje, dotyczące zorganizowania zamachu i osoby sprawcy.

Sw. kom. Banko: — Aspirant Uben meldował wszystko swojemu bezpośredniemu przełożonemu, p. inspektorowi Piątkiewiczowi.

Adw. Hankiewicz: — Jakże ulotki ukazywały się na mieście po zabójstwie ministra Pierackiego?

Sw. kom. Banko: — Zdaje mi się, że ONR wydało jakąś ulotkę, ale nie miały one nic wspólnego z zabójstwem ministra, a zwiły się mówiły tylko o tem, że ministra Pierackiego zabił Ukraińcy.

Adw. Hankiewicz: — Właśnie, właśnie. O to chodzi. Czy pan komisarz nie mógłby dostarczyć mi w jakiś sposób jednej z takich ulotek?

Następnie zadawał świadkowi szereg pytań adw. Szlapak, jednak Sąd uchylił je. Pytania te dotyczyły przeprowadzenia rewizji i aresztowań po zabójstwie min. Pierackiego.

TELEFONY

W DNIU ZABOJSTWA

Skościł złożył zeznania św. Jerzy Stawicki, b. sekretarz min. Pierackiego, który szczegółowo przedstawił Sądowi tryb życia ś. p. ministra Pierackiego. Jak wiadomo, tryb ten był bardzo regularny.

O zabójstwie ministra dowiedziałem się w barze Europejskim, dokąd poszedłem na obiad. Jeden z moich znajomych telefonował do klubu Towarzystwa dla rozmówienia się z wojewodą Bełką — Prażmowskim, jednak kazano mu się rozłączyć i powiedział, że to jest niemożliwe tego dnia ze względu na bład wojewodów, jednak konferencja taka

mogłaby dojść do skutku w przyszłym tygodniu. Wówczas dr. Mosdorf powiedział: „To już będzie zapóźno”.

Adw. Hankiewicz: — Czy zawiadomił pan o tem prokuratora, bądź władze policyjne?

Sw. Stawicki: — Nie.

PRZYWÓDCA ONR

Prok. Rudnicki: — Czy pan wiedział, kto jest Mosdorf?

Sw. Stawicki: — Owszem, wiedziałem, że jest to jeden z przywódców młodzieży narodowej.

Adw. Hankiewicz: — Proszę Sąd o okazanie świadkowi fotografii dr. Mosdorfa, znajdującej się w aktach sprawy, dla stwierdzenia, czy to ten Mosdorf telefonował do ministra Pierackiego?

Wniosek ten wzbudza ze względu na swoją niezwykłość duże zainteresowanie i wesołość.

Prok. Zeleński: — Jakto pan obrońca chce ustalić tę okoliczność? Można by to zrobić tylko w tym jednym wypadku, gdyby pan sekretarz miał telefon telewizyjny.

Sąd stwierdzając, że ustalenie okoliczności, o którą chodzi adw. Hankiewiczowi w sposób przez niego wskazany jest niemożliwe, wniosek jego oddalił.

Adw. Paweński: — Czy był w jak często dr. Mosdorf u ministra Pierackiego i może był prywatnie?

Sw. Stawicki: — Dr. Mosdorf nigdy nie był u ministra.

W części dotyczącej pytania, czy dr. Mosdorf był prywatnie u ministra, Sąd uchylił pytanie adw. Paweńskiego.

Prok. Zeleński: — Wysoki Sądzie! Proszę o ponowne przesłuchanie św. Banko, któremu chcę zadać jeszcze kilka pytań.

Przed Sądem stał ponownie kom. Banko, któremu prok. Zeleński zadaje pytanie:

— Czy Obóz dr. Mosdorfa wydawał jakieś pismo? I kiedy zostało ono zamknięte?

Sw. Banko: — Tak, była wydawana „Sztafeta”. Spowodu decyzji Komisarzatu Rządu, drukarnia, w której się drukowała „Sztafeta” była zamknięta na kilka dni przed morderstwem min. Pierackiego.

SENSACYJNE WNIOSKI

Po przesłuchaniu tego świadka adw. Hankiewicz stawia dwa sensacyjne wnioski. W pierwszym idzie adw. Hankiewiczowi o powołanie na świadka insp. Sitkowskiego na okoliczność, że następnego dnia po zabójstwie dr. Mosdorf znikł i do dziś dnia się ukrywa.

Prok. Rudnicki: — Około kwestji dr. Mosdorfa i ONR kręci się szereg pytań obrońcy. Ale dziś po zmontowaniu śledztwa, po szczegółowym zbadaniu wszystkich możliwych kombinacji, po sporządzeniu aktu oskarżenia, wy daje mi się, że jest zapóźno wy ciągać nagle jedną z nich i kierować do niej szereg pytań. Mojem zdaniem, nie chcąc uprzedzać wyroku Sądu, to nie jest sprawa poszlakowa, ale mocno do wodowa. Dlatego też wypowiadam się przeciwko wnioskowi pana obrońcy.

Sąd Okręgowy po krótkiej naradzie postanowił wniosek adw. Hankiewicza o powołanie insp. Sitkowskiego, jako nie mającego żadnego znaczenia dla sprawy pozostawić bez uwzględnienia.

Drugi wniosek, niemniej sensacyjny zgłosił adw. Hankiewicz:

— Proszę Sąd o powołanie do sprawy w charakterze świadka dr. Jana Mosdorfa, adres podał policja, dla wyjaśnienia znaczenia, jakie miały słowa wypowiedziane przez niego w dniu 15 czerwca do sekretarza min. Pierackiego „To będzie zapóźno”.

Przewodniczący Sądu oświadczył, że wniosek tego nie może poddać pod rozpoznanie Sądu spowodu niewłaściwego sformułowania.

Na świadku Stawickim została wyczerpana lista świadków, którzy stawili się w dniu dzisiejszym do Sądu. Jednocześnie przewodniczący zawiadomił strony, że z powołanych do sprawy świadków, nie stawiło się 36-ciu. Część z nich nie została odnaleziona,

część zaś nadesłała usprawiedliwienia do Sądu.

NOWE WNIOSKI OBRONY

Prok. Zeleński: — Proszę Sąd o uznanie niestawieństwa wszystkich świadków za usprawiedliwione i odczytanie ich zeznań w myśl art. 340 K. P. K.

Przeciwko temu wnioskowi gorąco protestuje obrona. Każdy z adwokatów wykazuje, że przesłuchanie szeregu świadków jest niezbędne dla wyświeślenia szeregu niejasności sprawy. I tak adw. Paweński prosi o przesłuchanie przez Sąd w Wiedniu gospodyni mieszkająca, w którym mieszkał osk. Kłymyszyn. Adw. Hankiewicz gorąco apelował do Sądu, by zbadano p. Heliodora Starka, konsula Rzplitej w Szczecinie. Jak wiadomo świadek ten był obecny przy aresztowaniu osk. Łebeda. Również adw. Szlapak wskazuje na konieczność przesłuchania świadków, którzy się nie stawili, protestując przeciwko odczytywaniu ich zeznań.

Przewodniczący zapytuje osk. Myhala, który, jak wiadomo, nie ma obrońcy, o jego zdanie w związku z wnioskiem prokuratora.

Osk. Myhal: — Chcę, by wszyscy świadkowie byli przesłuchani, a przedewszystkiem proszę o zbadanie świadka Onyszczuka.

Po kilkakrotnych replikach prokuratora i obrońców, Sąd zarządził przerwę dla powzięcia postanowienia.

ŚWIADEK Z II ODDZIAŁU SZTABU

Po przerwie obiadowej zeznał p. Jerzy Krzymowski, major W. P. w stanie spoczynku, urzędnik Rady Ministrów:

— Przez dłuższy czas pracowałem w drugim oddziale Sztabu Generalnego, z tego powodu stylowałem się często z pracami O. U. N. Dokonywano szeregu rewizji w wybitnych członków O. U. N. jak Senyka, Zabawskiego, Kulczyckiego, Baranowskiego, Martyna, Rawicza i Mironca. W czasie tych rewizji znaleziono bogate archiwum u Senyki.

Adw. Hankiewicz: — Przez kogo przeprowadzane były rewizje?

Sw. Krzymowski: — przez władze czechosłowackie.

Adw. Hankiewicz: — Jak się dostały dokumenty z archiwum Senyki do polskich rąk?

Sw. Krzymowski: — Na to nie mogę odpowiedzieć spowodu tajemnicy służbowej.

Adw. Hankiewicz: — Proszę Sąd o zwrócenie się do władzy przełożonej świadka o zwolnienie go z obowiązku tajemnicy służbowej. Okoliczności, które chcemy za pomocą tego świadka ustalić, zmierzają do odkrycia materialnej prawdy.

Prok. Zeleński oponuje przeciwko wnioskowi adw. Hankiewicza, który jednakże popiera w dalszym ciągu adw. Szlapak.

Sąd z uwagi na to, że sposób przejścia akt z archiwum Senyki do władz polskich nie ma żadnego znaczenia dla sprawy, wniosek adw. Hankiewicza pozostawił bez uwzględnienia.

Adw. Szlapak: — Czy przy tych rewizjach świadek był obecny?

Sw. Krzymowski: — To również jest tajemnicą służbową.

Adw. Szlapak: — Skąd pan wno si, że są to autentyczne dokumenty?

Sw. Krzymowski: — Z technicznego sposobu ich wykonania, jak również ze znajomości całokształtu pracy O. U. N.

Adw. Szlapak: — Czy Sądowi zostały złożone oryginalne dokumenty, czy też fotografie?

Sw. Krzymowski: — Przesłano fotografie i tłumaczenia.

Adw. Szlapak: — Skąd pan

wie, że te fotografie zgodne są z oryginałami?

Sąd uchyła pytanie.

Adw. Paweński: — Ile tych dokumentów było?

Sw. Krzymowski: — Około 2500.

W związku z powziętą decyzją Sąd przystąpił do odczytania zeznań świadków którzy nie stawili się na sprawę. Mimo propozycji prokuratora, zgodnej z procedurą uznania tych dokumentów za odczytane, obrona sprzeciwiała się temu, wobec czego Sąd zmuszony był je odczytać.

Popłoch w Addis-Abebie na wieść o zamiarze bombardowania stolicy przez Włochów

ADDIS ABEBA, 11.12. PAT. O panice, wywołanej dziś w stolicy Abisynji przez pogłoskę, iż lotnicy włoscy będą bombardować miasto, podają informacje uzupełniające. Pierwszą wiadomość o tem rozpowszechnił jeden z dziennikarzy amerykańskich. Wieść obiegła miasto lotem błyskawicy. Nastąpił run na samolochy, taksówki żądały po 300 franków za odwiezienie pasażerów poza miasto na odległość 10 km.

Nad miastem ukazały się dwa samoloty abisynskie. Wywołało to początkowo jeszcze większą panikę. Około 100 kupców Ormian, znajdujących się pod opieką Francji, ukryło się w gmachu poselstwa, nie tylko ze swoimi kapitałami, ale niektórzy nawet z

PALCIE

niektóre posterunki abisynskie w Ogadenie. Rząd abisynski nie ma o tem żadnych wiadomości. Wydano rozkaz o pilnym strzeżeniu składów broni.

Ceny wyrobów stalowych obniżone o 20 proc.

W wyniku dalszego omawiania przez p. Ministra Przemysłu i Handlu dr. Góreckiego z reprezentantami karteli w zakresie akcji niższej cen, została wczoraj uzgodniona niższa cen przez Syndykat Polskich Odlewni Stali na 20 procent.

Syndykat Polskich Odlewni Stali obejmuje 12 fabryk:

1) Towarzystwo Akcyjne Zakładów Hutniczych Huta Bankowa, 2) Towarzystwo Mijaczowskich Odlewni Stali i Zakładów Mechanicznych bracia Naures (S. A., 3) Górnośląskie Zjednoczone Huty Królewska i Laura S. A.

Górnica - Hutnicza, 4) Katowice S. A. dla Górnictwa i Hutnictwa Katowice, 5) Towarzystwo Przemysłowe Zakładów Mechanicznych Lilpop, Rau i Loewenstein S. A., 6) S. A. Wielkich Płeców i Zakładów Ostrowieckich Warszawa, 7) Huta Pokój Śląskie Zakłady Górnictwa - Hutnicze S. A., 8) Towarzystwo Przemysłu Metalowego K. Rudzki i S-ka S. A., 9) Towarzystwo Starachowickich Zakładów Górnictwa S. A. Warszawa, 10) Suchedniowska Fabryka Odlewów i Huta Ludwików S. A. Katowice, 11) Stalownia Woźniak S. A. Sosnowiec, 12) S. A. Ferrum w Zawodzie.

Targi o kandydata Na prezydenta Czechosłowacji Premjer Hodža zgłosił dymisję

PRAGA, 11.12. PAT. Ogłoszono następujący komunikat oficjalny: „Rada Ministrów na swym posiedzeniu nadzwyczajnym postanowiła podać się do dymisji. Prezydent Republiki dymisji rządu nie przyjął”.

PRAGA, 11.12. PAT. Złożenie dymisji przez gabinet Hodży, zdaniem kół parlamentarnych, jest wynikiem niemożności osiągnięcia porozumienia w łonie koalicji rządowej w sprawie abdykacji prezydenta Masaryka i wyboru nowego prezydenta republiki. Sprawa ta ciągnie się od dłuższego czasu a stadium jej narad konkretnych od trzech niemal tygodni.

Prezydent Masaryk pragnie ustąpić ze względu na swój wiek i nienajlepszy stan zdrowia. Stronnictwa lewicowe wysuwają kandydaturę ministra Benesa na prezydenta, natomiast stronnictwa centro-prawicowe występują jakoby z tezą, że okres obecny nie jest właściwy do przeprowadzania zmiany na stanowisku głowy państwa i usiłują sprawę odroczyć.

Ostatnio stronnictwa te miały wysunąć bezpartyjną kandydaturę profesora uniwersytetu pra-

Najkorzystniejsze źródło zakupu
HERBATY, KAWY, KAKAO
Na miejscu palarnia. T. MARZEC
Własny import herbaty
Marszałkowska 89 i Mazowiecka

Prezydent Kuby zgłosił dymisję

LONDYN, 11. 12. (ATE). Z Ha wany donoszą: Prezydent Kuby, pułkownik Carlos Mendieta, podał się do dymisji.

Wielki proces polityczny Przeciwko 20 Niemcom obywatelom czechosłowackim

MOR OSTRAWA, 11. 12. (PAT). Przed sądem w Morawskiej Ostrawie toczy się wielki proces polityczny przeciwko 20 Niemcom, obywatelom czechosłowackim, oskarżonym o zdradę stanu na podstawie ustawy o ochronie Republiki. Odczytanie aktu oskarżenia zajęło dwa dni czasu.

Akt oskarżenia zarzuca 20 działaczom niemieckim dążenie do

zorganizowania Niemców austriackich, morawskich i Śląska opawskiego, celem oderwania tych ziem od Czechosłowacji. Tworzone w tym celu organizacje „Ordnungsring” i „arbeitsring” rozporządzające dużymi środkami finansowymi, urabiali przedewszystkiem młodzież dla irydynty. Organizacje lokalne tych „ringów” nosiły wojskowy charakter.

Warszawska giełda pieniężna w dniu 12 grudnia

Dewizy: Belgja 89.20; Holandia 359.00; Londyn 26.12; Nowy Jork 5.29 i trzy czwarte; Oslo 131.15; Paryż 35.01; Praga 21.98; Szwajcaria 171.90; Sztokholm 134.05; Berlin 213.45; Madryt 72.60.

Papiery procentowe: 3 proc. poź. budowlana 40.25; 7 proc. poź. stabilizacyjna 64.00, (odcinki po 500 dol.) 64.75 (w proc.); 4 proc. państw. poź. premjowa dolarowa 58.00; 5 pr. konwersyjna 64.00; 6 proc. poź. dolara 79.50 (w proc.); 8 proc. L. Z. Banku gosp. kraj. 94.00 (w proc.); 8 proc. oblig. Banku gosp. kraj. 94.00 (w proc.); 7 proc. L. Z. Banku gosp. kraj. 83.25; 7 proc. oblig. Banku gosp. kraj. 83.25; 8 proc. L. Z. Banku rolnego 94.00; 7 proc. L. Z. Banku rolnego 83.25; 4 i pół proc. L. Z. ziemskie 47.25; 5 proc. L. Z. Warszawy (1933 r.) 54.88; 5 proc. L. Z. Łodzi (1933 r.) 50.00; 5 proc. m. Radowia (1933 r.) 38.50; 5 proc. L. Z. Kalisza (1933 r.) 31.75.

Akcje: Bank Polski 90.00; Warsz. Tow. Fabr. Cukru 33.00; Lilpop 7.50; Ostrowie 19.00; Starachowice 31.00. Obróty dewizami większe niż średnie, tendencja niejednolita. Banknoty dolarowe w obrotach prywatnych 5.30 i trzy czwarte; rubel złoty 4.78 i pół; dolar złoty 8.99 i pół; gram czystego złota 5.9244; marki niemieckie 135.00; funty ang. 26.12. Dla pożyczek państwowych i listów zastawnych tendencja przeważnie mocniejsza; dla akcji przeważnie trzymanna. Pożyczki dol. w obrotach prywatnych: 8 proc. poź. z r. 1925 (Dillonowska) 93.25 (w proc.); 7 pr. poź. Śląska 72.75 (w proc.); 7 proc.

poź. m. Warszawy (Magistrat) 71.00 (w proc.).

GIĘŁDA ZBOŻOWA

Notowano za 100 klg.: pszenica jednolita 19.25—19.75, zbierana 18.75—19.25, żyto I-szy st. 12.75 — 13, II-g st. 12.50 — 12.75, owies I-szy stand 14.25 — 14.75, owies I-A st. 14.75 — 15, owies II-gi st. 13.75—14.25, jęczmień browarny 16.25—17, gat. II-g 14 — 14.50, gat. III-ci 13.75 — 14 gat. IV-ty 13.50 — 13.75, groch polny 20 — 21, peluska 22 — 23, scradela podwójnie czyszczone 20 — 21, tulin niebieski 8.75 — 8.50, 26-ty 9.75 — 10.25, rzepak zimowy 42.50—43.50, rzepak zimowy 41.50—42, rzepak letni 41.50 — 42.50, rzepak letni 42.00 — 43.00, siemie liniane 32.50 — 33.50, konieczna czersurowa bez grubej kianianki 90 — 100, czerwona bez kan. o czystości 97 proc. 120 — 130, konieczna biała surowa 60 — 70, biała o czyst. 97 proc. 80 — 90, mak niebieski 67—69, ziemiak jadalny 4.25 — 4.75, mąka pszenica gatunek I-A 31 — 33, I-B 20 — 31, I-C 27 — 29, I-D 25—27, I-E 24—25, II-B 23—25, II-D 22—23, II-F 21—22, II-G 20—21, żytnia „wyciagowa” 20 — 21, gat. I-szy do 45 proc. 20 — 21, gat. I do 55 proc. 19 — 20, gat. II-g 15 — 16, razowa 15 — 16, otreby pszenne grube 10.50 — 11, średnie 9.50 — 10, mialkie 9.50 — 10, żytnie 8.25 — 8.75, kucy liniane 10.50 — 16, rzepakowe 13.50 — 14, śruta sojowa 22.50—23.

Siódma czy dziewiąta?

O reformę godzin handlu w sklepach spożywczych Głos robotnika i kupca z Sulejowa

W naszej ankiecie w sprawie przedłużenia godzin handlu i innych bolączek kupiectwa, tym razem zabiera głos kupiec z prowincji, p. Jan Kowalewski, właściciel sklepu spożywczego w Sulejowie:

„Nie wiem jak przyjmą przedłużenie godzin handlu kupcy warszawscy, — u nas w Sulejowie i zapewne w wielu jeszcze innych „dziurach prowincjonalnych“ byłoby to prawdziwy cios.

Na co przydadzą się te dwie godziny kupującemu, jeżeli przez cały dzień nie ma on za co kupować niezbędnych rzeczy. Dla klientów to niepotrzebne, zato sprzedawca będzie poszkodowany: ożyły dzisiejsi wójt drzy w sklepie z zimna i czeka tej 7 godziny jak zbawienia, by jaknajprędzej uwolnić się od zajęć i móc ogrzać się w mieszkaniu. Sklepy są nieogrzewane, gdyż wydawanie pieniędzy na opał nie wytrzymuje kalkulacji. Jeżeli przedłużymy godziny handlu będziemy dokładać przez te dwie godziny własnym zdrowiem, no i dziurawą kieszeń: przez te dwie godziny trzeba będzie jeszcze wypalać światło. Może dla mieszkańców Warszawy taka kalkulacja będzie się wydawała śmieszna, — ale u nas, gdy targuje się od 10 do 20 zł. dziennie najmniejszy wydatek stanowi dziurę w budżecie. Nie wiem od kogo będziemy targować w godzinach od 7 do 9 wieczorem, skoro większość obywateli Sulejowa idzie spać o 6 popoł., by oszczędzić na nacięciu.

J. Kowalewski.

Czyż nie wymowny list? Nasza ankieta w sprawie przedłużenia godzin handlu wydobryła jednocześnie na światło dzienne straszliwie zubożonego drobnego kupiectwa prowincjonalnego. Światło i opał to już luksus niedostępny, którego trzeba się wyrzec, by mieć co jeść i zapłacić podatki. Targi śmiesznie niskie i to w zakresie podstawowych produktów, jakimi są artykuły żywnościowe. Dowodów ubóstwa, które zmusza do podziału jednej przysłówkowej zapalki na cztery części, nie trzeba szukać aż na kresach...

W obronie kupców staje też p. Kazimierz Czarkowski, robotnik, który pisze:

„Nie jestem kupcem, handlowcem ani hurtownikiem, lecz tylko robotnikiem. Mimo to zabieram głos, by bronić pracownika sklepowego i właściciela sklepu bez personelu, którzy padli ofiarą przedłużenia godzin pracy sklepowej.

Ciekaw jestem w jakiej części Polski jest taki ruch w sklepach, by miały być otwarte do godz. 9 wieczorem? Czy ci, którym na tem zależy sądzą, że zwiększą w ten sposób swoje obroty? Nie — my maszy pracujące dostosowujemy się do tych godzin, które obowiązują dzisiaj. Czyż pan doktor nie kupi narzędzi chirurgicznych, inżynier potrzebny maszyn i rolnik kieratu dlatego, że sklepy są „zbyt krótko“ otwarte? Kto potrzebuje coś kupić — napewno załatwi swój sprawunek do godziny 7-ej.

Ci ludzie, którzy pracują w handlu także mają prawo do wypoczynku. Dlaczego te wielkie zastępy ludzi pracy mają cierpieć przez nas — ich klientów? Obecne przepisy o go-

dzinach handlu są zupełnie słusne i obywatele chętnie się do nich stosują. My, ludzie pracy nie baliśmy się kupować po godzinie 10-ej i damy w ten sposób dowód, że rozumiemy niedolę pracowników sklepów.

Natomiast słusznym wydaje się przedłużenie godzin handlu w sklepach spożywczo-kolonialnych, oraz zakładach fryzjerskich, które powinny być otwarte w dni powszednie do 9 wiecz., w niedzielę i święta do 10 rano. Dotychczas sklepy spożywcze mają prawo sprzedawać rano w niedzielę wyłącznie mleko, za sprzedaż innego artykułu grozi kara 50 zł. grzywny dla właściciela sklepu. W tym zakresie przydałoby się jakieś unormowanie stosunków.

K. Czarkowski.

Jak widzimy opinie w sprawie przedłużenia godzin handlu są zgodne, jeśli chodzi o różne kate-

gorie sklepów: galateryjnych, piśmiennych, materiałów, kapeluszy i t. p. Natomiast, jeśli chodzi o sklepy spożywcze, zdania są podzielone: właściciele sklepów spożywczych narzekają na przepracowanie (wzrósł pod uwagę, że sklepy spożywcze otwierają się najwcześniej, już o 5 i 6 rano) i pragną utrzymać obecny stan rzeczy — konsumenci zaś domagają się przedłużenia godzin handlu w sklepach spożywczych ku własnej wygodzie.

Niestety wszelkie sprzeciw przeciw przedłużeniu godzin handlu są już spóźnione: wczoraj bowiem ogłoszono dekret na mocy którego sklepy mogą być otwarte w soboty i dnię przedświąteczne do godz. 21 wieczorem. Dekret wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, a więc już w najbliższą sobotę sklepy w godzinach wieczornych będą otwarte.

Czesi huculszczycy hitlerowcami

„Rezystencja“ czeska wobec germanizacji

Gdy przed dwoma miesiącami w czasie pobytu na czeskim Śląsku Cieszyńskim rozmawiałem z działaczami czeskim, nierzadko słyszałem, że Polacy są elementem łatwo ulegającym germanizacji, gdy przeciwnie, Czesi są wobec Niemców odporni, że wobec tego, jeśli nawet Czesi wyrażają sympatię dla Polaków, to tylko ratują ich przed germanizacją dla świata słowiańskiego. Wprawdzie w czasie ostatnich wyborów do Sejmu w Pradze, wielu t. zw. Czechów głosowało na hitlerowską listę Henleina, ale argument czesizatorów Śląska nie wydał się mi tak śmiesznym, jak obecnie, gdy na sprawę tę spojrzę od Raciborza na Śląsku Opolskim.

PODZIAŁ POWIATU RACIBORSKIEGO

W Raciborzu dowiedziałem się rzeczy ciekawych. Obszar powiatu raciborskiego z czasów przedwojennych został podzielony na trzy części, z których największa wraz z Raciborzem została przy Śląsku Opolskim w granicach Rzeszy niemieckiej, część wschodnia przypadła Polsce, a tak zwany Śląsk huculczyński z miastem Huculczem został przyłączony do Czechosłowacji.

Huculczysk liczy podobno około 50.000 ludności, która jest pochodzenia czeskiego. Po stronie Śląska Opolskiego dotąd zostało 8 wiosek, zamieszkałych przez tak zwanych morawców, a wioski te oddziela od polskiego obszaru etnograficznego rzeka Cyna, niedawno historyczna granica między Polską a Czechami, jak głosi legenda ludowa. Wioski zamieszkałe przez „morawców“ dotąd należą do diecezji ołomunieckiej i Czesi mają pretensję, że nie zostały przyłączone do Huculczyńska.

KŁOPOTY CZECHOSŁOWACKIE

Jest rzeczą charakterystyczną, że cały etnograficznie czeski ob-

szar Huculczyńska przysporzył zarówno Czechosłowacji, jak i Polakom śląskim wiele kłopotów, ponieważ „morawcy“ huculczyńscy mimo swego niewątpliwie czeskiego pochodzenia, w żaden sposób nie chcieli się łączyć ze swymi rodakami.

Dotąd jeszcze w Raciborzu przebywa kilkudziesięciu „morawców“ huculczyńskich, którzy po przyłączeniu Huculczyńska do Czechosłowacji, musieli uciekać przed żandarmami czesкими, tro-

piącymi w nich wrogów Pragi i oddanych duszą i ciałem knechtów niemieckich. Emigracja polityczna „morawców“ z Huculczyńska wynosiła ponad 1000 osób.

W okresie plebiscytu i polskich powstań, gdy linia bojowa polsko - niemiecka podeszła aż pod Raciborz, mówiący wprawdzie po czesku emigranci z Huculczyńska walczyli po stronie niemieckiej, w plebiscytowych bojkotach niemieckich grali w Raciborzu na pierwszych skrzypcach i nie by-

li gorszych od nich posiepaków terrorizowanej ludności polskiej.

MYŚLA POGŁOSKA

W czasie trzeciego powstania jeden z oddziałów niemieckich wdarł się do pewnej wsi, leżącej na tyłach frontu powstańczego. Ludność tej wsi nie uciekała, gdyż rozsiadli po wsiach agitatorzy niemieccy zapewniali, że Niemcy nie będą rabować. Jakież było jej rozczarowanie, gdy żołnierze oddziału niemieckiego przystąpili do systematycznego rabunku, dodając sobie otuchy okrzykami w języku czeskim. Oddział wnet cofnął się, ale na szereg powstańców padł popłoch, gdy rozszedła się pogłoska:

— Czesi przyszli na pomoc Niemcom!

Dotąd wśród ludności polskiej pod Raciborzem krąży legenda, że powstanie udało się, gdyby

NA ŚWIĘTA

Wszystkie sklepy swoje składki w wieloletniej działalności.

MIGDAŁY, RÓŻYNY, ORZECHY (wyjątkowo dobre), PIERNIKI, BAKALJE oraz wszystkie SMAKOŁYKI świąteczne. Polecam również:

KAWĘ z własnej palarni i HERBATE własnego importu. Ceny niskie.

Teofil MARZEC, Marszałkowska 83, i Mazowiecka 5.

Czesi nie pomogli Niemcom, a legendy tej źródłem stał się udział huculczyńskich „morawców“ w walkach po stronie Niemców.

Jak głosią wieści, przenikające z Huculczyńska do Raciborza, przyłączeni do Czechosłowacji Czesi huculczyńscy nie mogą jakoś dojść do ładu z Pragą; za ostatnich wyborów poparli hitlerowską listę Henleina i niema prawie tygodnia, by jakiś uciekinier nie przekradł się z Huculczyńska do Raciborza, gdzie od razu wstępuje w szeregi hitlerowców.

DOBRA RADA

Jeżeli zatem czeszy szowiniści na Śląsku Cieszyńskim upajają się swą „filantropią“ narodową wobec ludności polskiej i swój cynizm starają się ostatecznie argumentem, że „wzrost elementu czeskiego w Cieszyńsku był i przed wojną znacznie wyższy, przed wszystkim ze względu na jego większą rezystencję (?) wobec germanizacji“ (Józef Chmielarski: Polska mniejszość w Czechosłowacji. Praga. 1935 — strona 22), to jakże ten argument wygląda wobec kłopotów czeskich z rodakami w Huculczyńsku, którzy są nie tylko podporą hitleryzmu na swoim terenie, lecz swe zagony antysłowiańskie wysyłają nawet na Śląsk Opolski.

Oby ten fakt nie spowodował z czasem pretensji czeskich do Raciborza, który dzięki tym zagonom huculczyńskim „morawców“ obronił się przed... przyłączeniem do Polski. Bo u Czechów i to jest możliwe...

T. Opiola.

P. Barański wicemarszałkiem Senatu

Fatalny regulamin obrad

Wczoraj odbyło się posiedzenie Senatu, zwołane wyłącznie dla dokonania wyboru wicemarszałka w miejsce dr. Świątalskiego, który, jak wiadomo, złożył mandat, gdy został mianowany wojewodą krakowskim i oraz dla wybrania komisji senackiej.

Przy wyborze wicemarszałka zgłoszone trzy kandydatury senatorów: Barańskiego, Bobrowskiego i Bnińskiego. Sen. Barański był w drugim Sejmie członkiem Klubu Pracy, w skład którego wchodził poza nim pp. Kościelkowski, Thugutt, Chomiński i prof. Bartel. W późniejszych latach stał się bliskim współpracownikiem p. Sławka w organizacji BB. Sen. Bobrowski jest dawnym socjalistą, który następnie przeszedł do Związku związków zawodowych p. Moraczewskiego. Sen. Bniński, reprezentant grupy konserwatywno-katolickiej, jest prezesem „Akacji Katolickiej“.

W pierwszym głosowaniu żaden z kandydatów nie otrzymał absolutnej większości. Na sen. Bobrowskie-

go padło 83 głosy, na Barańskiego 26, a na Bnińskiego 22. Wobec tego zarządono ściślejsze głosowanie, pomiędzy dwoma pierwszymi kandydatami i wybrano na wicemarszałka sen. Barańskiego.

Skończył się wybór wicemarszałka Senatu. P. marsz. Prystor przedstawił swoje propozycje, podkreślając, że starał się o sprawiedliwy podział i uwzględnienie wszystkich niemal senatorów. Spis ułożony przez p. marszałka rozdano senatorom w postaci długich harmonijk papierowych. Zdawało się, że tym razem wybory pójdą gładko. Senatorowie jednak poczęli, jak za każdym razem, zgłaszać swoje poprawki i swoich kandydatów, w rezultacie musiano zarządzić kilkugodzinną przerwę dla obliczenia oddanych głosów.

Jeszcze raz okazało się, jak wadliwie skonstruowany jest nowy regulamin i wiele czasu pochłania ta drobna sprawa, jak wybór komisji.

Nowa partja polityczna

B. amb. Filipowicz jeździ po kraju

Jak słychać, rozwijające ostatnio żywą działalność b. ambasador Polski w Waszyngtonie, p. Tytus Filipowicz, postanowił przystąpić do stworzenia nowej partji politycznej.

W ostatnich tygodniach odbył p. Filipowicz podróż agitacyjną po kraju i wystąpił w szeregu większych miast z odczytami na

temat sytuacji politycznej i gospodarczej w państwie. Wystąpienia polityczne p. Filipowicza cieszyły się dużym powodzeniem, wszędzie liczne rzesze publiczności słuchały wywodów mówcy.

W najbliższym czasie ogłosił ma p. Filipowicz odezwę, zawierającą polityczne i gospodarcze tezy programowe nowej partji.

Ukończono studia nad osuszeniem Polesia

Mieszczące się dotychczas w Brześciu nad Bugiem biuro me-

Podwyżka cła na maszyny rolnicze

Czynnik rządowe przystąpiły do prac nad rewizją taryfy celnej, obowiązującej dla maszyn i narzędzi rolniczych, przywożonych z zagranicy. Rewizja taryfy ma na celu podwyższenie stawek celnych dla ochrony przemysłu krajowego.

Wskutek kryzysu w rolnictwie krajowe fabryki maszyn i narzędzi rolniczych znalazły się w bardzo ciężkim położeniu, które pogarszane jest stale przez import maszyn zagranicznych.

Czy Sejm uchwali pełną amnestję?

W Przeddzień dyskusji nad projektem rządowym

W dniu dzisiejszym Sejm odbędzie pierwsze czytanie rządowego projektu ustawy amnestyjnej. W związku z tem szczególnie aktualna staje się kwestja, czy w ostatecznym tekście ustawy będą objęci amnestją także emigranci polityczni, w projekcie rządowym spod amnestji wyłączeni. Sprawa tej poświęca obszerne rozważania kilka dzienników.

„Kurier Poranny“ zwraca uwagę, że

„Wszelkie przejawy ucisku politycznego czy ideowego w Polsce osłabiają tryżnę w walce ideowej... „Mecennicy idei“ są uważani za najbardziej trudnych przeciwników w oczach każdego zbiorowiska polskiego, a ich tworzenie przez przesładowanie i ucisk jest najgroźniejszą dla państwa metodą... Jest rzeczą coraz bardziej pilną i wskazaną przesuniecie walki z politycznymi i społecznymi ruchami ideowymi na płaszczyznę życia obywatelskiego. Obecny stan rzeczy, w którym całe zagadnienie rozgrywa się prawie wyłącznie w obrębie aparatu administracyjnego, w

zakresie ingerencji władz państwowych, trwać długo nie może... Zdaje nam się, że czas jest dopuścić do swobodnej walki ideowej i pozwolić działać w tym zakresie dobrowolnie naturalnemu. Skuteczniej jest pokonywać przeciwnika, niż wleść go pod krzyż, nad którym wzniesie się może aureola. Rezultaty dla społeczeństwa i kraju będą głębsze i zdrowsze, niż wyniki metody przejętej z niepolitycznych systemów“.

Z tego powodu „Kurier Poranny“ jest zdania, że

„Sejm może, niezależnie od takich czy innych paragrafów, dać wyraz właściwemu stosunkowi do więźniów ideowych. Trzeba się strzec, by ustawą amnestyjną nie stała się wyrazem niedbałości i nie wywołała wrażenia polowiczności. Każda sprawa ideowa ma swój ciężar gatunkowy, który wymaga osobnej miary i oceny. Toteż było rzeczą słuszną w swolm czasie, że sprawę Wandy Krahelskiej, oskarżonej o zamach na Skallona, rozpatrywała w Wadowicach ława sędziów przysięgłych. Niech do ich poziomu podniosą się postawie w dniu płatkowym, gdy sta na wobec projektu rządowego, niech wyodrębnią z ogólnego formalnie za-

gadnienia sprawę więźniów politycznych i niech ją osadzą jedynie według sumienia. Niewątpliwie wów-

Pasta do zębów Colgate

czyści zęby bezpiecznie i dokładnie

Dlatego nie posłuchaj rady Zw. Lek. Dantyszów w Państwie Polskim, który poleca pastę do zębów Colgate! Pastę tę pasty grantownie czyści zęby i działa i dociera tam gdzie najczęściej powstają schorzenia. Pasta Colgate nadaje zęzali biały, oświecający blask.

czas zapadnie decyzja nie tylko sprawiedliwa, lecz w gruncie rzeczy zgodna z naszą racją stanu“.

W dalszym ciągu „Kurier Poranny“ zwraca uwagę na to, że należałoby rozciągnąć amnestję także na skazańców politycznych, zasądzonych na kary ponad 10 lat więzienia (przeważnie już dawno temu), a którzy w zmienionych warunkach Polski dzisiejszej zapewne i zmienią po zwolnieniu swoją taktykę.

„Warszawski Dziennik Narodowy“, stwierdzając, że projekt amnestji nie obejmuje zarówno szeregu przestępstw prasowych, jak i tych osób, które ścigane są listami gończemi spowodu uchylecia się od wykonania prawomocnego wyroku, oświadcza:

„Te dwa wyjątki, w szczególności zaś ostatni, dotyczący emigrantów politycznych, bardzo ograniczają i szkodzą możliwości większego jej wpływu na nasze stosunki wewnętrzne. Zdawaloby się, że wobec ciężkiego położenia, w jakim się znajdujemy i z jakim, jak można wnosić ze słów premlera i wicepremlera, rząd może skutecznie walczyć tylko przy pomocy społeczeństwa, amnestja dla emigrantów politycznych, obok zniesienia obozu izolacyjnego w Berezie będzie tym pierwszym krokiem, świadczącym o szczerzej chęci wywołania odprężenia w kraju“.

„Robotnik“ zaś ogłasza opinię znanego z procesu brzeskiego mec. Berensona, który stwierdza, że:

„Amnestja polityczna, jak ją znała ojczyzna amnestji, starożytna Grecja i jak ją pojmują nowoczesne państwa państwowe, jest to całkowite puszeczenie w niepamięć tych wszystkich czynów, które w pewnych warunkach politycznych, społecznych i gospodarczych traca na ostrości i winny być ze względu na dobro Państwa zupełnie zapomniane. Tęgo rodzaju „wyciągnięcia“ do społeczeństwa dłoń, musi być szczera, nie kryć w sobie ograniczeń i niedomówień, tym uroczystym aktem winna powodować chęć społecznego uspokojenia...“

Prawdziwa amnestja polityczna nie czyni żadnych różnic pomiędzy przebywającymi w kraju, a emigrantami. Przeciwnie, — ma przede wszystkim na celu tych, którzy byli zmuszeni opuścić kraj i szukać azylu na obczyźnie. Kiedy w związku z sprawą Dreyfusa ogłoszono amnestję we Francji, objęła ona emigrantów — a w pierwszym rządzie Emila Zola, który, skazany na więzienie za słynny swój list „J'accuse“, przebywał na emigracji w Anglii. Ostatnia amnestja w Grecji ma na względzie również tych wszystkich, którzy opuścili kraj i przebywają na emigracji“.

Mec. Berenson wypowiada się pozatem za amnestją całkowitą dla niepełnoletnich oraz za przywróceniem amnestjonowanym praw politycznych.

Ku czci Napoleona

Tablica w Łowiczu

Dnia 15 b. m. odbędzie się w Łowiczu odsłonięcie tablicy pamiątkowej ku czci cesarza Napoleona.

Tablica wmurowana będzie w domu przy rynku im. Kościuszki w Łowiczu, w którym Napoleon zatrzymał się w grudniu 1806 roku w drodze z Poznania do Warszawy.

Rolnicy zaczęli kupować

Popyt na maszyny rolnicze

„Przegląd Miesięczny“ Banku Gospodarstwa Krajowego stwierdza, że z początkiem jesieni b. r. zwiększył się popyt ze strony rolników na artykuły przemysłowe. Jako przyczynę podaje broszura Banku — utrzymanie zwykłej tendencji cen artykułów rolniczych oraz ulgi dla rolnictwa w spłacie długów i niektórych obciążeniach publicznych.

Poprawa sytuacji rolnictwa zaznaczyła się szczególnie ko rzysnie dla przemysłu metalowo-maszynowego. Produkcja wykaza-

ła dalszą zwykłą, osiągając poziom wyższy, niż w tym samym okresie r. ub. Wzwiększył się zakup maszyn i narzędzi rolniczych, mimo, że początek jesieni zalicza się w sprzedaży tego działu produkcji do okresu raczej spokojnego. Przenysł metalowo-maszynowy wykazał nawet wzrost zatrudnienia.

Poprawa sytuacji, związana z pewną poprawą gospodarki rolnictwa, przejawiała się również w przemyśle spożywczym oraz częściowo włókienniczym.

Zniesienia podatku dochodowego żądają rolnicy

Na zebraniach i zjazdach gospodarzy rolników, odbytych ostatnio w różnych stronach kraju, uchwalone zostały m. in. postulaty rolnictwa w sprawach podatkowych.

Wielę domaga się zmniejszenia

podatków i danin komunalnych oraz skasowania podatku dochodowego w rolnictwie. Podatek dochodowy na wsi stał się wskutek kryzysu fikcją, którą operują dowolnie organa fiskalne.

PASTA DO ZĘBÓW DENS
WARSZAWSKIE LABORATORIUM CHEMICZNE S.A.

doskonale CZYŚCI BIELI KONSERWUJE

Entuzjastyczne przyjęcie
Caterine Jarboro w Operze warszawskiej

Takiego entuzjastu nie pamiętają stali bywalcy opery. Zapowiedziany na jutro powtórny występ w „Aidzie” stanie się niewątpliwie manifestacją Warszawy na cześć fenomenalnej murzynki. Bilety: Teatr Wielki i „Orbis” Marszałk. 98.

GRUDZIEŃ

13

PIĄTEK

Dzisiaj św. Łucji P. M.
Jutro św. Dyoskora.

TEATR

TEATR WIELKI: Dzisiaj „Aida” z gościnnym występem Caterine Jarboro, śpiewaczki opery chicagowskiej. W sobotę i w niedzielę „Baron cygański”.

TEATR NARODOWY: Dzisiaj „Cyd” w sobotę i niedzielę „Przebieczka” Zerkowskiego. W niedzielę o godz. 3.30 pop. „Stare wino”.

TEATR POLSKI: Dzisiaj i jutro „Kres wędrowki”. W niedzielę o godzinie 3.30 pop. „Kordian”. We środę 18 grudnia premiera „Zburzenie Jeruzolimy” Konczyńskiego.

TEATR NOWY: Ostatnie przedstawienie sztuki „Przedziwne powroty” w niedzielę o godzinie 3.30 pop. „Laurek”. We wtorek 17 grudnia premiera „Był sobie wiezień” Anouilh’a.

TEATR LETNI: Dzisiaj ostatnie przedstawienie sztuki „Przedziwne powroty”. Od soboty 14 b. m. wraca na afisz „Muzyka na ulicy”. W sobotę o godz. 4 pop. premiera bajki dla dzieci i młodzieży „Wyprawa po szczęście” Szelburg-Zarembiny. O g. 4 pop. „Dom otwarty”.

TEATR MAŁY: Dzisiaj w piątek po raz 67-my „Żołnierz i bohater”. W niedzielę o godz. 4 pop. „Żołnierz i bohater”.

STOLECZNY TEATR POWSZ: Dzisiaj „Mazurka na ulicy” o godz. 16 i 19-ej w sali przy ulicy Strzeleckiej 11-18. Jutro „Określenie” o godz. 16-ej i 19-ej przy ulicy Rozbrat 26.

TEATR ATENEUM: Dzisiaj premiera wesołej groteski Hemara (według Nestroy’a) „Trójki hultajskiej” z udziałem S. Jaracza, w reżyserji Perzanowskiej.

TEATR KAMERALNY: Dzisiaj i jutro „Sąsiadka” Jaroszyńskiego, z Mazarekówną i Adwentowiczem w rolach głównych.

INSTYTUT REDUTY: Nieczynny. W przygotowaniu 2-aktowa komedia C. Norwida p. t.: „Pierścienie wielkiej damy”.

TEATR MALICKIEJ (Karowa 18): Dzisiaj i jutro „Cień” Nicodemiego z Malicką, Ankiewiczówną, Sawanem i Kwiatkowskim.

CYRULIK WARSZAWSKI: Aktualna satyra „Z przedziwkiem”. Codziennie dwa przedstawienia o godz. 7.15 i 9.45 wiecz.

WIELKA REWJA (Karowa 18): Dzisiaj i codziennie komedia muzyczna Bernaudera i Oesterreichera „Mister i deasous” z H. Ordonówną i A. Fertnerem.

TEATR HOLLYWOOD: Codziennie rewja „Warszawa—Nowy Jork”. Początek 7.15 i 9.30. W niedzielę i święta 6.15 i 8.15.

CYRK STANIEWSKICH: Dzisiaj i codziennie o godz. 8.15 wiecz. nowy program. We wtorki, środy i niedziele o 4.30 i 8.15.

Wypadki i kradzieże

Zandarm pod samochodem. Pod samochodem Szymona Gelertera (Skorupki 3) wpadł na Nalewkiach zandarm z 1 dywizjonu zandarmierji, Jan Budzynowicz (Krochmalna 32). Budzynowicz dostał się pod koła samochodu i odniósł ogólne ciężkie obrażenia. Rannego przewieziono do szpitala Ujazdowskiego.

Złodzieje w „Ziemiankach”. Do cukierni „Ziemianka” (Al. Jerozolimska 8) dostali się niewykruci sprawcy, którzy skradli kasę „National”, wartości 3.000 zł. Skradzioną kasę wzięziono do rąk samochodową Nr 27.023. Policja prowadzi dochodzenie, by wykryć sprawców zuchwałej kradzieży.

Przygnieciony belką. W czasie pracy został przygnieciony belką robotnik Władysław Borek (Annapol). Borek w stanie ciężkim przewieziono pogotowie do szpitala św. Rocha.

Kradzież na Powiślu. Ubiegłej nocy niewykruci sprawcy dostali się do składu wino — kolonialnego Majera Dymantmana, przy ul. Czerniakowskiej 89, skąd skradli wódkę i wino, wódkę oraz wyroby tytoniowe, ogólnej wartości 5.000 zł. Policja aresztowała 16 osób, podejrzanych o wspólny udział w rabunku.

Nowe oszustwa loteryjne wykryła policja warszawska

Po dłuższych obserwacjach udało się policji śledczej zlikwidować nową aferę sprytnych oszustów, w skład której wchodziło kilka osób. Banda była niemal codziennym gościem w sali ciągnień Państwowej Loterii Klasowej, gdzie obserwowano wygrane numery, komunikując jednocześnie swoim współnikom, którzy biegli do danej kolektury i nabywali pożądaną los, na który przed chwilą padła wygrana, np. 100.000 zł.

W toku dochodzenia ustalono, iż do kolektury Hersza Rapaporta (Muranowska 7) zgłosiło się dwóch nieznanych osobników, którzy nabyli u niego dwie ćwiartki losu Nr. 171.385. Po chwili Rapaport dowiedział się, że na sprzedany numer padła wygrana 100.000 zł. Po odbiór pieniędzy zgłosił się na drugi dzień jakiś mężczyzna, którym okazał się Henryk Doniszewski, i zażądał wypłacenia wygranej. Ponieważ Rapaport oświadczył przybyłemu, iż pieniędzy mu nie może wyplacić, Doniszewski wyszedł, grożąc złożeniem skargi w Generalnej Dyrekcji Loterii Państwowej.

Niemal identyczna historia zdarzyła się w kolekturze Janiny Haładejowej, do której tego samego dnia zgłosił się Szczepan Zebrowski, przedstawiając do wypłaty ćwiartkę losu. Zebrowski otrzymał przeszło 19.000 zł. i zażądał ćwiartki nowego losu, na który padła już wygrana.

O tych dwóch wypadkach zawiadomiono dyrekcję loterii, która skolei zawiadomiła policję. W ciągu krótkiego dochodzenia, po dłuższych obserwacjach ludzi z publiczności, siedzących na sali w czasie ciągnięcia wygranych, wykryto kilka spółek, polegających na wykupywaniu, wygranych przed chwilą, losów. Spółka dzieliła się na kilka pododdziałów, które grasowały w różnych punktach Warszawy, oczekując wiadomości, na jaki numer padła

wygrana i gdzie ten numer można nabyć.

„Przewodniczącym” jednej z takich spółek był Antoni Stecki, a jego najbliższymi pomocnikami: Szczepan Zebrowski, Stanisław Mokraci, Stefan Loga i Albin Ciołkowski. W charakterze pomocników „pracowali”: brat Stanisława — Piotr Mokraci, Kossowski, Kamiński, Piękoś, Władysław Dąbrowa i Mokraci. Przy wykryciu tej spółki władze policyjne ustaliły nowe oszustwo, polegające na wciągnięciu

do afery dzieci z zakładu wychowawczego dla sierot przy ul. Piusa XI. Do zarządu zakładu zgłosiła się Stanisława Mokraci, proponując dzieciom oszustwo, polegające na schowaniu do fartuszków numeru z małą wygraną, która miała być wyciągnięta z kieszeni fartucha dopiero w czwartej klasie, jako główna wygrana.

Wszystkich członków szajki oszustów osadzono w więzieniu. Po ukończeniu dochodzenia, akta sprawy przesłano prokuratorowi, który sporządził akt oskarżenia.

Kolejka na Kasprowy na zjeździe Ligi Ochrony Przyrody w Warszawie

W niedzielę, 15 b. m. o godz. 10 rano w lokalu Pol. Tow. Krajoznawczego przy ul. Nowy Świat 19, odbędzie się doroczny zjazd delegatów Ligi Ochrony Przyrody w Polsce, na którym między in. omawiana będzie sprawa parku Narodowego w Tatrach i budowa kolejki linowej na Kasprowy Wierch. Tegoroczny zjazd odbędzie się w niedzielę, 15 b. m. o godz. 5-ej wiecz. w sali Techników przy ul. Czackiego wygłoszone będą odczyty, zorganizowane przez Ligę

przez prof. dr. Wł. Szafera „Tatrzański park Narodowy, a kolejka linowa na Kasprowy Wierch”, prof. dr. M. Sokołowskiego „Dolina Suchej Kasprowy dawniej i dziś” i prof. B. Hryniewieckiego „Walka o piękno oblicza kraju”.

Ostatnio Liga Ochrony Przyrody przesłała wszystkim posłom i senatorom materiały dotyczące budowy kolejki.

Reportaż radiowy z obserwatorium astronomicznego

W Warszawie przy Alejach Ujazdowskich, wśród parkanów i ogródów, mieści się siedziba wiedzy astronomicznej — Uniwersyteckiego Obserwatorium. Dla laika ten przybytek wiedzy, pełen skomplikowanych przyrządów optycznych, otoczony jest pewną tajemniczością.

Reportaż radiowy z Warszawskiego Obserwatorium Astronomicznego, który nadany zostanie przez radio dnia 13 grudnia o godz. 17.00 pozwoli słuchaczom

zobaczyć obserwatorium pod przewodnictwem Dr. Jana Gadowskiego, który udzieli szeregu wyjaśnień co do historii Obserwatorium, jego pracy obecnej i zamierzeń na przyszłość.

Koncert orkiestr i chórów K.P.W.

W dniu 15 b. m. (niedziela) o g. 10.30, Zarząd Główny Kolejowego Przysposobienia Wojskowego organizuje w gmachu Cyruka przy ul. Ordynackiej Nr. 1, koncert konkursowy orkiestr i chórów K. P. W. W koncercie biorą udział orkiestry i chóry K. P. W., które w tegorocznych rozgrywkach międzyokręgowych uzyskały najlepsze wyniki.

SANDACZE

POMOKLE kg. zł. 1.10. PŁOCIE kg. zł. 1.00 i inne ryby żywe i śnięte najtaniej „Spółka Rybaków”, Moła 44 wprost „Hollywoodu”

Z muzyki

Henryk Temianka (Recital skrzypcowy)

H. Temianka należy do gwiazd doboru konkursu skrzypcowego im. H. Wieniawskiego (r. b. w Warszawie) i reprezentuje wysoki klasę gry skrzypcowej. Wysoce dziwny kaprys losu (czy publiczności) grał przy pustej niemal sali Konserwatorium, pomimo olbrzymiego sukcesu — wprost triumfu — odniesionego na piątym koncercie w Filharmonii. Trudno jest przewidzieć najbliższe nawet losy niedawnych laureatów, faworytów publiczności warszawskiej, która potrafi zrobić nieraz z przeciętnego artysty — bożyszcze, aby go potem okrutnie ukarać zupełną obojętnością i zapomnieniem.

Rozpatrując grę Temianki z obiektywnego punktu widzenia należy stwierdzić, że jest on czemś więcej niż b. laureatem konkursu warszawskiego — jest on bowiem doskonałym skrzyp-

kiem, świetnie władający swym instrumentem, i prezentującym się pod względem artystycznym znakomicie. Sonata C-moll Beethovena i szczególnie koncert E-moll Mendelssohna zjednały Temiance żywiłowy entuzjazm publiczności, ale żywo reagującą publiczność. Suite na tematy Pergolese’go („Pulcinella”) Strawińskiego (która w orkiestrze brzmi jednak o wiele lepiej, a traci niezmiernie w ukladzie na skrzypce z fortepianem) odegrał Temianka z dużą powagą, pokonując wielkie trudności techniczne. Sześć tańców rumuńskich Bartoka-Szellego wypadło znakomicie (szczególnie 4-ty flageoletowy był bardzo interesujący efektywny). Są to wdzięczne i wartościowe utwory, bardzo pomysłowo i trafnie stylizujące folklor rumuński. Tańce hiszpański Sarasate’go i Perpetuum mobile Ries’a zakończył ten oryginalny, nieprzeciętny program, z którego Temianka wywodził się jak dojrzalszy i opasany wirtuoz.

Michał Kondracki.

ASPIRINA

staniata!

W każdej aptece można obecnie otrzymać wyrabianą w kraju Aspirinę.

Pudełko zawierające 20 tabletek kosztuje już tylko **zł. 2.25**
pudełko zawierające 6 tabletek **zł. 0.90**

RADJO

WARSZAWA

Piątek, dn. 13 grudnia

6.30 „Kiedy ranne...” 6.33 Pobudka do gimn. 6.34 Gimnastyka. 6.50 Muzyka (pt.). W przerwie o godz. 7.20 Dzien. por. 7.50 Progr. na dz. bież. 7.55 „Parę inform.” 8.00 Aud. dla szkół.

11.57 Sygnał czasu. 12.00 Hejnał z Wieży Mariackiej w Krakowie. 12.03 Dzien. połudn. 12.15 Aud. dla szkół (dla dzieci starszych) „Brzozy z Kumaszką” (legenda litewska) w opr. W. Dobaczewskiej (z Wilna). 12.40 Muzyka salonna w wyk. Małej Ork. P. R. 13.25 Chwilka gosp. domowego. 13.30 „Z rynku pracy”.

15.15 Wiad. o ekspozycji. 15.20 Przegl. giełd. 15.30 Melodie rewjowe i filmowe. 1.00 Pogad. dla chorych w opr. ks. kap. M. Rekasza (ze Lwowa). 16.15 Konc. w wyk. ork. pod dyr. T. Seredyńskiego (ze Lwowa). 16.45 „Grudzień na niebie i ziemi” — pogad. przyrodnicza dla dzieci starszych w opr. F. Burdeckiego, J. Orłowskiej — Wernerowej i St. Sumińskiego. 17.00 Reportaż z Warszawskiego Obserwatorium Astronomicznego — dr. Jana Gadowskiego. 17.15 „Minuta poezji”: Wiersze Romana Brandstettera w wyk. Józefa

Kondrata. 17.20 Koncert kameralny złożony z utworów L. v. Beethovena: Trio fortepianowe op. 44 Es-dur w formie tematu z 14 warzającami, Trio fortepianowe op. 121 A w formie Introdukcji i 10 warzającami na temat piosenki „Ich bin der Schneider Kakadu”. 17.50 Poradnik sport. 18.00 S. Rachmaninow: Rapsodia na temat Paganiniego na fortepian z tow. orkiestry w wykonaniu kompozytora i Filadelf. Ork. Symf. pod dyr. L. Stokowskiego (pt.). 18.30 Pogad. aktualna. 18.40 „Życie kult. i art. stolicy”. 18.45 Progr. na dz. nast. 18.55 „Skrzynka roln.” — inż. W. Tarkowski. 19.05 Konc. rek. 19.35 Wiad. sport. 19.50 Biuro Studiów rozmawia ze słuchaczami P. R. 20.00 „Obrońca dobrej sprawy” — monolog aktualny w opracowaniu Józefa Dąbrowy-Sierpułtowskiego — wyk. Jan Cieciński. 20.10 „Pieśń Ryszarda Straussa” (z Poznania). Przy fortepianie Władysław Raczkowski. Wykonawcy: Stani Zawadzka — sopran, Józef Woliński — tenor. Dzień zaduszny (Allerseelen), Cecylja — wyk. Stani Zawadzka. Sen o zmroku (Traum durch die Dämmerung), Nios, mą miłość (Ich trage meine Minne), O gdybyś mogła być — wyk. Józef Woliński. Jutro (Morgen), Serenada (Ständchen), Tajemne wezwanie (Heimliche Aufforderung), — wyk. Stani Zawadzka. O słodki maju (O süßer Mai), Me serce zamilkło (Mein Herz ist stumm) — wyk. Józef Woliński. 21.00 Dzien. wiecz. 21.10 „Obrazki z Polski współcz.” 21.15 „Wiktorja i jej huzar” z „Kwiatem Hawaii” na „Balu w Savoyu” — wiazanka melodji z operetek Pawła Abramowa w ukladzie St. Nawrota i M. Jaworskiego. 22.30 Muz. tan. z dancingu „Café-Club” w Warszawie. W przerwie o godz. 23.00 Wiad. meteor. dla kom. lotn.

Sobota, 14 grudnia 1935 r.

6.30 „Kiedy ranne...” 6.34 Gimnastyka. 6.50 Muzyka (pt.). W przerwie o godz. 7.20 Dzien. por. 7.50 Progr. na dz. bież. 7.55 „Parę inform.” 8.00 Aud. dla szkół. 11.57 Sygnał czasu. 12.00 Hejnał z Wieży Mariackiej w Krakowie. 12.03 Dzien. połudn. 12.15 Konc. Ork. T. Seredyńskiego (ze Lwowa). 13.00 Muzyka salonna w wyk. Ork. Marka Webersa i piosenki w wyk. Jeanette Mac-Donald (pt.). 13.25 Chwilka gosp. domowego. 14.30 „W Madrycie” — Konc. Ork. Lwowskiego Koła Mandolinistów. 15.00 „W cieniu spiczastej kazy” (obrazek afrykański) — fragment z książki J. Giżyckiego. 15.15 „Nasz handel morski”. 15.20 Przegląd giełdowy. 15.30 „Tańce stylizowane” w wyk. H. Pilzówny i W. Mantla (fort. na 4 ręce (z Krakowa). M. Ravel: Pavane, J. Strauss: Menuet, J. Brahms: Trzy pieśni miłosne w formie walca, A. Ca-sella: Foxtrot, M. de Falla: Tańce hiszpańskie, E. Feiler: Dwa tańce słowackie, J. Zarębski: Kolomyjka i Krakowiak. 16.00 Lekcja jęz. franc. — lek-tor L. Roquigny. 16.15 Recital organowy Wł. Kalinowskiego (z Wilna). M. Reger: Toccata, Pachelbel: Ciac-na, M. Reger: Capriccio, Guilmant: Fina-le. 16.30 Skrzynka techn. — red. W. Frenkiel. 16.45 „Cała Polska śpie-wa” — aud. popr. prof. B. Rutkowskiego. 17.00 „POSDROJ JANCZARÓW PUSZ CZY PISKIEJ” — REPORTAŻ Z PRUS WSCHODNICH MELCHJORA WANKOWSKA. 17.15 Nowosci z plyt. 17.45 „Świat naszych zwierząt”: „Zółw” — pogad. prof. W. Roszkowskiego. 17.50 „Nasze miasta i miasteczka”: „Pińsk — miasto o trzech obliczach” — pog. wykł. R. Horoszkiewicz. 18.00 „Kopciuszka po lwowsku” wesoła audycja dla dzieci, pios. W. Budzynskiego, w reżyserji Ady Artzt z udz. SZCZEPKA i TONKA (ze Lwowa). 18.30 „Przegląd wydawnictw” — prof. H. Mościcki. 18.40 Pogad. społeczna. 18.45 Progr. na dz. nast. 18.55 Wesołe opowiadki góralskie — wykł. A. Zachemski. 19.05 Konc. rek. 19.35 Wiad. sport. 19.50 Pogad. aktualna. 20.00 „Figle z żartoteki” — Koncert muzyki lekkiej „naszpikowany” dowcipami radiosluchaczów — audycja słowno — muzyczna. 20.45 Dzien. wiecz. 20.55 „Obrazki z Polski współcz.”. 21.00 Aud. dla Polaków z zagran. „Piacy na Łotwie” — w opr. W. Sworakowskiego. 21.30 „Zwiedzamy Kraków” — aud. w oprac. J. Malezewskiego z piosenkami Wł. Zachemera i muzyką K. Meyerholda. 22.00 Muz. tan. w wyk. Małej Ork. P. R. (z Krakowa). 23.00 Wiad. meteor. dla kom. lotn. 23.05 „Spacer po Europie” — transmisja ze stacji europejskich.

KINA

ACRON: „Człowiek dwóch światów” i „10-ciu z Pawlaka”. ADRIA: „Skarłatny kwiat”. ANTINEA: „Bezbożne dziewczę” i „Młodość cudów”. AS: „Pieśń Kazaka” i „Flip i Flap nie chcą pracować”. AMOR: „Imitacja życia” i „Blond Venus”. APOLO: „Ostatni Posterunek”. BAŁTYK: „Anna Karenina”. CAPITOL: „Jasnie Pan Szofer”. CASINO: „Dziwaczka z Budapesztu”.

COLOSSEUM (Duże): „Sześć lat miłości”. COLOSSEUM (MAŁA SALA): „Uśmiech szczęścia” i „Człowiek z Doliny śmierci”. CORSO: „Niebezpieczna piękność” i rewja. ELITE: „Nędznicy” i „Paryż w ogniu”. ERA: „Epizod” i dodatki. EUROPA: „Piekielko”. FAMA: „Najpiękniejszy dzień me-go życia”. FILHARMONJA: „Gabinet Figur Wskowych”. FLORIDA: „Teraz i zawsze” oraz „Nana”. FORUM: „Na dnie oceanu” i „Zona z ogłoszenia”. HELJOS: „Dzień wielkiej przygody” i do.

ITALIA: „Śpiew, calus i dziewczyna” i „W Kastylijskim Ogródku”. KOMETA: „Niedokończona symfonia” i rewja. KINOTEATR MIEJSKI: „Ostatnia serenada”. LUX: „Amok” i „Przyjaciele i kochankowie”. LOS: „Bohater Arizony” i dodatki. MASKA: „Miłość Fräulein Doktor” i „Tańcząca Wenus”. MAJESTIC: „Dyktator”. MARS: „Julika” i „Złoty detektyw”. MEWA: „Legjon Nieustraszonych” i „Flip i Flap — byli sobie dwaj hultaje”.

MUCHA: „Pani nie chce dziecka” i „Ludzie za kratkami”. NOWA TOMBOLA: „Idziemy po szczęście” i „Roześmiane oczy”. OKO PRASKIE: „Wyprawy krzyżowe”. PAN: „Chiński Morze”. PAR. ŚW. ANDRZEJA: „Śluby ulańskie” i dodatki. PETIT TRIANON: „Marzace usta” i „Nie chcę wiedzieć kim jesteś”.

POPULARNY: „Czerwona dama” i „Miłość dla początkujących” oraz rewja. PRAGA: „Kapryśna Marjotka” i rewja. RAJ: „Wyspa Skarbów”. RENA: „Antek Poliemajster” i dodatki. RIALTO: „Zaczęło się od pocałunku”.

ROXY: „Pat i Patachon”. STYLWY: „Sen Nocy Letniej”. SPINKS: „Szanghaj” i rewja. SOKÓŁ: „Złoty Sing” i „Noc kar-nawałowa”.

ŚWIAT: „Niechcę wiedzieć, kim jesteś” i dodatki. TON: „Tarzan nieustraszony”. UCIECHA: „Dla ciebie tańczę”.

UNJA: „Malwana zasłona”.

TANIA SPRZEDAŻ Przedświąteczna **FIKANEK**

w całym wyborze, najnowsze modele. Tielce i sztuki na miarę ręczne i kolarze oraz serwisy, bielizna pościelowa. PRZEJAZD 9 m. 4. wa. koldry walcowe, śledy i t. p. tel. 11-38-96

Gdy kryzys się skończy!...

Nowe oblicze Ameryki

Pisaliśmy niedawno o uroczystym pogrzebie kryzysu w Ameryce. Jakżeż wobec tego wygląda oblicze państwa, które skończyło z nędzą, głodem, bezrobociem. Kiedy się idzie ulicami Nowego Jorku, wtedy można naprawdę stwierdzić, jak bardzo wiele może sugestia i dobra wola. Amerykanie powiedzieli sobie: „Kryzys się skończył” i w istocie skończył się.

Na ulicach panuje ruch, ludzie sążywieni, jakby starannie ubrani, nie widać żebraków i pochodów bezrobotnych, żądających pracy i nie protestują już b. kombatanci, urządzający wiece na skrzyżowaniach ulic. Dzienniki przybrały jakiś nowy, pełen otuchy ton, a w kinematografach ludzie tłoczą się na filmach przedewszystkiem wesołych. Dość już mają tragicznych historii o ludziach, którym się źle powodziło. Smutek skończył się razem z kryzysem. We wszystkich sklepach też panuje ruch, pełno jest towarów, kupuje się, sprzedaje, mówi o interesach.

TYLKO WSPOMNIENIE

Kryzys jest tylko wspomnieniem, którego nawet nie chce się pielęgnować. Przeciwnie, zapomnieć jaknajprędzej o kryzysie, jak najwięcej niech będzie ruchu i pracy. Ten ruch przejawia się przedewszystkiem w zakresie budownictwa. Wznosi się drapacze chmur i uroczyste rezydencje wiejskie. Architekci i artyści projektujący wnętrza oraz meble, żyjący podczas kryzysu w nędzy ostatecznej, teraz stali się poszukiwani, cenieni, przepłacani.

Nie mogą nastarczyć zamówieniom. Zdawałoby się, że każdy obywatel amerykański pragnie posiadać własną willę. Pismo specjalne „Forum Architectural” wydało ostatnio specjalny numer, zawierający projekty budynków i numer ten został rozchwytyany momentalnie, rozchodząc się w ilości przeszło 40.000 egzemplarzy, co wzięwszy pod uwagę, że jest to kosztowne wydawnictwo, jest bardzo znamenitem dla chwili obecnej. Poza tym ma się wrażenie, że ni stąd, ni zowąd Nowy Jork zrobił się znowu i brak jest mieszkań dla 3.500 tys. ludzi, tylu bowiem obywateli zmieniło ostatnio mieszkanie.

ZMIERZCH ROOSEVELTA

Wbrew wszelkim pozorom,

wbrew logicznemu rozumowaniu, że przecież ten radosny przełom zdarzył się wtedy, kiedy Stany Zjednoczone były pod kierownictwem Roosevelta, w Ameryce obecnie zaczyna się zmierzch jego. Roosevelt przestaje być aktualny i coraz częściej się słyszy zdania, że zdaloby się, aby kto inny ujął rząd w swoje ręce. Sporo osób wymienia życiowie Hoovera. Jeszcze inni mówią głośno o rozbiciu N. R. A., organizacji ekonomicznej, utworzonej specjalnie przez Roosevelta dla poprawy warunków kraju. Niezwykle też są krytyki postępowania Roosevelta jako człowieka, który zbyt lekceważył sobie konstytucję.

Stany Zjednoczone nie chcą już dyktatury, chcą powrotu dawnych dobrych, pocziwów czasów, chcą być dobrymi republikanami, mają dość polityki i skomplikowanej spekulacji, mają dość

mieszania się w sprawy obce, w sprawy innych państw. W r. 1936 Amerykanie mają zamiar pracować tak jak dawniej, tworzyć nową „prosperity” i wieść pocziwy żywot burżuazyjny, pachnący cnotą ubiegłego stulecia.

ZEGNAJ EUROPO!

Minęły także czasy sentymentów amerykańskich, skierowanych w stronę Europy. W Stanach Zjednoczonych ludzie nie mówią już o Europie, przestano interesować się jej sprawami, jej polityką nawet, do pewnego stopnia — oczywiście. Długi wojenne, które dotychczas były kwestią palącą, są powoli realizowane, ale zdaje się, że trudno byłoby przypuszczać, by Ameryka była skłonna do nowych pożyczek na przyszłość. Ameryka pragnie na nowo stać się bankiem świata, ale niewiadomo, czy będzie bankiem, dającym kredyt.

KOLOROWE ZAINTE-RESOWANIA

Jeśli chodzi o wojnę abisyńską, to zainteresowanie jest obecnie bardzo małe. Kogóż może obchodzić to, co robi gen. Bono lub ras Nasibu, kiedy na giełdzie jest zwyżka, a Princeton pobiło Harvard w stosunku 5 : 0. W piśmiech oczywiście czyta się telegramy z frontu abisyńskiego — ale to nie są szlagiery. Zato, jeśli już mowa o zainteresowaniach wojennych, to skierowały się one raczej w kierunku Włoch, i... wyrażają się w bojkotowaniu wszystkiego, co włoskie. Nie kupuje się w sklepach włoskich, nie jada się włoskich maccaroni i gardzi się owocami, sprzedawanymi przez emigrantów ze słonecznej Italii.

Tak więc koniec kryzysu był również końcem dawnej Ameryki, która dziś zaczyna ukazywać nowe oblicze.

Półwysep Hel

podmyty przez morze

W pobliżu mierzei helskiej wiatr wschodni wytwarza prąd, który opływa brzegi Gdyni, skreca pod Rewą w zatoce Puckiej ku brzegom helskim i osadza masy piasku pod Jastarnią na Helu.

W dalszej drodze prąd ten, po pozbyciu się balastu, niszczy w wielu miejscach już pod wioską Helem brzegi, zwłaszcza na od-

cinku portu rybackiego. Odcinek ten rok rocznie jest pochłaniany przez morze i zmusza do budowania tam ochronnych, podczas gdy na południu i wschodzie cyplu widzimy o tym sam czasie przyrost brzegu.

W b. r. spowodował silnego wiatru wschodniego, a przytem i burz, szkody na odcinku tym są bardzo duże.

Niecierpliwy radioamator

tematem utworu myzycznego

Jeden z bardzo znanych muzyków, wybitny kompozytor współczesny, francusko - szwajcarski, Artur Honegger skomponował ostatnio dzieło p. t. „Radio - Panoramique”. Utwór ten ilustruje w humorystyczny sposób radioamatora, który niecierpliwie łapie swym odbiornikiem coraz to in-

ne rozgłoszenie, przechodzi bepośrednio do muzyki religijnej od operetki, do fortepianu od symfonji i t. p.

Jak widać z tego tematu dla wszystkich bardzo aktualny. Utwór ten opracowany w sposób mistrzowski stanowi curiosum naszych czasów.

Przywracanie wzroku drogą sugestji

W Kijowie wydarzył się rzadki wypadek odzyskania wzroku przy pomocy sugestji. Pewien lotnik so-wietcki, którego nazwiska prasa sowiecka nie wymienia, obudził się w dniu 9 listopada r. b. i z przerażeniem stwierdził, iż stracił wzrok. Początkowo zabiegi lekarzy nie dały żadnych wyników, wskutek czego pacjenta skierowano do kliniki w Kijowie, gdzie chorem zaopiekował się znany specjalista, prof. Zamkowski. Badania wykazały, że chory stracił wzrok na tle hysterji. Prof. Zamkowski przyszedł do wniosku, że w takich wypadkach najlepszym środkiem jest wpływ wywierany na psychiczny stan chorego. To też prof. Zamkowski zwołał konsylium lekarskie i zdołał wpoić w chorego przekonanie, że utrata wzroku jest jedynie przejściowa i że po kilku zabiegach chory odzyska wzrok.

Chory w to uwierzył. W rzeczywistości zaś zabiegi te sprowadziły się do zastrzyków płynu nie posiadającego żadnego znaczenia leczniczego. Na oczy pacjenta nakładano okłady z letniej wody. 14 listopada chory poczuł się znacznie lepiej i zaczął jak we mgle odróżniać przedmioty. W ciągu kilku dalszych godzin pozwolił odzyskiwać wzrok tak, że już wieczorem tego samego dnia odzyskał całą pełnię wzroku. Następnego dnia pacjent opuścił kli-

nikę jako zupełnie zdrowy człowiek.

Po udanem zastosowaniu metody sugestji wyleczono również w ten sam sposób 30-letniego robotnika, pochodzącego ze Sławuty pod Szepetówką. Odzyskanie wzroku w tym drugim wypadku nastąpiło już w drugim dniu kuracji. Oczywiście odzyskanie wzroku przez sugestję należy do bardzo rzadkich wypadków i następuje tylko wtedy, gdy chory stracił wzrok na tle hysterji. Niezbędnym warunkiem tego sposobu leczenia jest jednak wywołanie w chorem wiary w lekarza.

HUMOR

BEZRADNOŚĆ

— Wuju, czy masz żonę?
— Nie, moje dziecko.
— No, to kto ci mówi, co masz robić?
(Le Rire).

OPINJA

Poeta: — W moich poezjach dojrzyś obraz mojej ukochanej.
Przyjaciel: — Czy ona również utyka?
(Le Rire).

POZNAŁ SIĘ

— No, Karolku, czy wiesz, co jadłeś?
— Tak, kochanie, omlet z konfiturami. Książka kucharska leżała otwarta na stole w kuchni.
(Le Rire).

Zygmunt Jurkowski

Księżycowe interesy

Powieść

W godzinę potem Paweł wspaniałomyślnie wchodził do umówionej kawiarni. Siedział w niej niewiele osób, kilku emerytów z twarzami zanurzonymi w płachty gazet, samotny młodzieniec pod wentylatorem i dwie nie wyróżniające się niczem kobiety. Z kąta przygrywało radio. Paweł upatrzył sobie miejsce z widokiem na wejście i rzucił okiem na zegar — była za pięć ósma. Zamówił pół czarnej i czekał. Upływały minuty i wskazówki powoli przekroczyły umówioną godzinę. Kelner przyniósł kawę. W przewidywaniu spóźnienia nieznajomej, Paweł kazał sobie podać gazetę. Przeglądając tytuły i wzmianki, kontrolował drzwi wejściowe i zegar. Było już dziesięć po ósmej, nikt nie nadchodził. Zniecierpliwiony i znudzony potroszę począł się rozglądać po sali, przerzucając spojrzenie z jednej postaci na drugą. Przyjrzał się dokładnie zacytanym starcom, zbadał od stóp do głowy samotnego młodzieńca i wreszcie zatrzymał wzrok na kobietach. Jedna siedziała zwrócona do niego tyłem, drugą widział dokładnie, gdy spojrzał na nią wpatrywała się w niego badawczo i napotkawszy na jego wzrok, nagle spuściła oczy. Przykuło to jego uwagę.

Postanowił śledzić ją nieznacznie. Rzucając okiem niby odniechcenia, upewnił się, że jej twarz neutralna w wyrazie, nie wyraża na nim żadnego wrażenia. Rozmawiała teraz z tą drugą, odwróconą do niego plecami. Z odruchowych gestów czynionych w jego kierunku, odniósł wrażenie, że robią jakieś uwagi na jego temat. Po chwili natknął się znów na jej spojrzenie, wytrzymał tym razem dłużej i wtedy nagle przyszło mu na myśl, że jest to ta właśnie z którą się umówił. Zanim zdążył przypuszczenie to

wziąć pod uwagę, nieznajoma podniosła się z krzesła i powiedział, że jeszcze do swej towarzyski, zwróciła się w jego kierunku. Teraz już prawie był pewien, że to ona. Czując się zaskoczonym i jakby zawiedzionym, powstał na jej spotkanie. Widząc to, nieznajoma skierowała ku Pawłowi kroki pełne wahania, i zatrzymała się przed nim onieśmiona.

— To ja... dzwoniłam do pana — przyznała się do winy. Poznał ją odrazu po głosie, znany mu niski jej alt, drżał teraz wprawdzie odrobinę, ale zato rozpraszał wszelkie wątpliwości.

— Proszę niech pani spocznie — podsunął jej krzesło.

Usiadła naprzeciw starając się poruszać swobodnie ale czuła się, że ma tremę. Teraz gdy patrzył na nią zbliska, uświadomił sobie raz jeszcze, że składniki jej twarzy są mu zupełnie obce. Uroda tej damy, jeżeli pewną poprawność rysów można już nazwać urodą, nie przemawiała do niego zupełnie. Osoba ta należała do rzędu tych wielu codziennie spotykanych istot, na które się nie zwraca specjalnej uwagi. Chcąc jej gwałtownie pochwilić, można by wyrazić się o niej, że ma ładne oczy, owszem, były błękitne i patrzące rozumnie, można by nawet pochwilić ładny rysunek jej ust, gładką cerę, ostrożnie byłoby jednak unikać superlatywów. Gdy przyjrzał się uważnie tej twarzy, zorientował się, że wszystkiemu jest winien nos. Był odrobinę za długi i może trochę za gruby, i to właśnie napiętnowało poprawne naogół rysy, stygmatem pospolitości.

Narazie Paweł czekał z uprzejmym uśmiechem, co też nieznajoma mu powie. Czuł jakąś pobopność do okazania jej nonszalan- cji, od czego jednak stał się powstrzymać. Gdy nie odzywała się długo, zapewne nie wiedząc od czego zacząć, pomógł jej mówiąc:

— Już myślałem że pani nie przyjdzie.
— Właśnie siedząc tu z koleżanką wiedziałam, że się pan niecierpliwi ale nie miałam odwagi pójść... — to rzekłszy uśmiechnęła się z trudem.

— Wkończ jednak zdobyła się pani na odwagę i dobrze się stało, bo mogłem się nie domyślić, że „pani, to właśnie pani”.

— Ja też nie poznałabym pana, bo dzisiaj pierwszy raz pana widzę.

— A zatem spotkaliśmy się chyba cudem.
— Niezupełnie...

Ceny ogłoszeń:

za miejsce wysokości 1 milimetra przez szerokość jednej szpal- ty (na wszystkich stronach po 6 szpal-ty): na 1-iej stronie — 1 zł, w tekście (wśród artykułów) — 70 gr., w reklamach (wśród ogłoszeń) — 50 gr., na ostatniej stronie — 60 gr. Notatki reklamowe — 1 zł. Komunikaty i wyjaśnienia — 150 zł., opisy specjalne — 3 zł., lekar- skie — 30 gr. Nekrologia po 3 gr. Drobnie po 20 gr. za wyraz, duże litery w ogłoszeniach „drobnych” liczy się za oddzielne wyrazy, a tłusty druk — podwójnie. Notatki reklamowe oznaczają się cyfrą (N.), a komunika- ty i wyjaśnienia cyfrą (K.). Za terminy druku ogłoszeń Administracja nie odpowiada. Wydział ogłoszeń: Zgoda 1, tel. 691-56 — biuro czynne od godz. 9 rano do 6 wiecz.

REDAKCJA: Warszawa, Nowy Świat 22. Telefony: 6.66.68 (redaktor naczelny), 6.66.68 (sekretariat), 6.66.99 (ogólny). Sekretarz redakcji przyjmuje interesantów codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt w godz. 12 — 13.

ADMINISTRACJA: Warszawa, Zgoda 1. Telefony: Administracja i Zarząd 691-64. Prenumerata 691-66. Wydział ogłoszeń 691-56. Skrzynka pocztowa 745. Adres telegraficzny — A B C Warszawa. Konto P. K. O. Nr. 13550.

PRZEDSTAWICIELSTWA: Kalisz, Aleja Józefiny 11, tel. 209; Piotrków Trybunalski, Słowackiego 9, tel. 59; Włocławek, Cyganka 26, tel. 136.

PRENUMERATA: miesięczna (z odnośnikiem do domu) i zamiejscowa zł. 2.30 miesięcznie; wraz z dziełami Sienkiewicza zł. 3.30 miesięcznie.